Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го БЕРЕЗНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 20, 1979 No. 62. VOL. LXXXVI.

Похорон сл. п. д-ра Дениса Квітковського, голови ПУН, відбудеться в цю суботу в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Детройт/Бавнд Брук. — Минулої суботи, 17-го березня, в Гемтремку, Мічіген, відправлено дві панахиди по сл. п. д-рові Денисові Квітковському, голові Проводу Українських Націоналістів, адвокатові, видатному політично-громадському діячеві, співучасникові націоналістичного руху на Буковині, редакторові ряду журналів, який, як уже інформовано, помер у Детройті на удар серця в четвер, 15-го березня, проживши 70 років.

Сл. п. д-р Денис Квітковський

У неділю, 18-го березня, в катедрі Святої Покрови відправлено Поминальні Богослуження, а в понеділок в тій же катедрі Святої Покрови відправлено Заупокійні Службу Божу і Похоронні відправи.

Похорон сл. п. д-ра Дениса Квітковського відбудеться в суботу, 24-го березня, починаючи з 9-ої год ранку Заупокійною Архиєрейською Службою Божою, яку відправить Блаженніший Архиєпископ Мстислав, Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА, на українському православному цвинтарі св. Андрія в Савт Банд Бруку, Н. Дж.

Перші Річні Збори Станичних в Канаді

Торонто, Канада (ПР КПС). — Перші Річні Збори і Наради Станичних в Канаді відбулися 3-го і 4-го березня ц. р. у Торонто в Пластовому Домі. В нарадах взяли участь станичні: Едмонтону - ст. пл. Любко Маркевич, Ст. Кетеринсу - пл. сен. Володимира Прокопець, Гамільтону - пл. сен. Степан Шпак, Торонто - пл. сен. Орест Джулинський і його заступник пл. сен. Іван Франів, Оттави - пл. сен. Володимир П'ясецький - голова Станичної Ради, Миссиссаґи - пл. сен. Степан Ґеник-Березовський. Були також присутні члени Крайової Пластової Ради - пл. сен. А. Харак, голова і пл. сен. Н. Головата - писар та наступні члени Крайової Пластової Старшини: пл. сен. Дарія Даревич, голова; пл. сен. О. Кандиба, перший заступник; пл. сен. Б. Яців, другий заступник; ст. пл. О. Барчинська, писар; пл. сен. І. Островська, фінансовий діловод; ст. пл. Адріяна Раделицька, булавна УПН; ст. пл. Анна Шиптур, булавна УПЮ-ок; ст. пл. Л. Терпляк, булавний УПЮ-ів; пл. сен. Е. Гуцуляк, голова Крайового Пластового Фонду; ст. пл. Р. Сливинська, секретар; пл. сен. Х. Тарська, референт Пластових Видань; ст. пл. Л. Лижняк, заступниця булавного УСП; пл. сен. В. Мазяр, заступник булавної УПС. У нарадах також взяв участь заступник голови Головної Пластової Булави, пл. сен. Попадинець.

Ці перші Річні Збори скликала Крайова Пластова Старшина згідно з вимогами федерального чартеру Пласту в Канаді, який одержано в квітні минулого року. В рамках зборів прийнято фінансовий звіт КПС за 1978 рік і потверджено вибір Крайових Пластових Органів обраних на XII КПЗ'їзді Канади в лютім 1978. Щоб вповні використати присутність пластових провідників із цілої Канади рівночасно намічено Наради Станичних.

Програма Нарад Станичних у суботу включала звіти всіх членів КПСтаршини, слово голови КПР та звіти з праці пластових станиць і груп, як також звіти булавних УПЮ і УПН з недавньо відбутого з'їзду зв'язкових і гніздових та прийняття бюджету на 1979 рік. У суботу, ввечері висвітлено фільми з МПЗ ст. пл. Олеся Соханівського і пл. сен. Ігоря Короля.

(Закінчення на стор. 3)

Помер св. п. Володимир Ревт, довголітній секретар Відділу УНС в Аліквіппа, Па.

Аліквіппа, Па. — В неділю, 18-го березня помер тут ненадійно на 61-му році життя на атаку серця Володимир Ревт, довголітній секретар місцевого 120-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Николая.

Св. п. Володимир Ревт

Володимир Ревт народився у Піттсбургу в 1918-му році. Батьки записали його молодим хлопцем до Українського Народного Союзу, в якому він опісля чимраз більше активізувався. В 1952-му році Володимир Ревт був обраний секретарем 120-го Відділу УНСоюзу і працював на цьому пості до дня смерти. Він теж був багатократним делегатом на Конвенціях УНСоюзу, а на двох останніх Конвенціях був членом і секретарем Верифікаційної Комісії.

Він був теж невтомним працівником у місцевій українській громаді та завдяки його праці був побудований в Аліквіппі просторий Дім Відділу УНСоюзу.

Бл. п. Володимир Ревт залишив у смутку дружину Анну та синів Івана Антона і Роналда Олександра, як також свою матір Марію Ревт, родом зі села Боршевичі біля Перемишля.

Похорон бл. п. Володимира Ревта відбудеться в середу, 21-го березня о годині 10-ій ранком з похоронного заведення Джеймс Дарроч при 2640 Міл Стріт, Аліквіппа, до української католицької церкви свв. апп. Петра і Павла та на цвинтар Мавн Олівет в Аліквіппа, Па.

Палата Репрезентантів проголосувала підвищити державний борг на 32 більйони долярів

Вашінгтон. — У четвер, 15-го березня, Палата Репрезентантів 212-ма голосами проти 195-ох проголосувала підвищити верхню межу державного боргу, тобто загальну суму заборгованости федерального уряду за непогашені позички і невиплачені відсотки по них, до 830 більйонів долярів, тобто підвищила цей борг на 32 більйони, в порівнянні з попередньою межею.

Рішення Палати наступило після того, як Білий Дім повідомив, що видатки федерального уряду продовж цього і наступного років будуть вищі, ніж президент Джіммі Картер і його дорадники передбачували, коли в січні передавали Конґресові проєкт державного бюджету.

Того самого дня Палата дуже малою різницею голосів відкинула проєкт тих конґресменів, які стараються збалансувати державний бюджет. Вони внесли законопроєкт, що в майбутньому підвищення верхньої межі державного боргу були б дозволені тільки тоді, якщо існує збалансований бюджет, або якщо обидві Палати Конґресу погодяться на підвищення боргу двома третіми голосів. Проєкт прихильників збалансованого бюджету перепав тільки різницею двох голосів, бо проти нього голосувало 201 конґресменів, а за ним 199.

Справа державного боргу тепер передана на розгляд Сенатом.

Експорт американських продуктів до комуністичних країн зріс на 66 відсотків

Вашінґтон. — Департамент торгівлі інформує, що протягом 1978-го року комуністичні країни закупили в ЗСА продуктів вартости 4,5 більйона долярів, тобто експорт американських продуктів до комуністичних країн зріс на 66 відсотків від 1977-го року.

Натомість ЗСА в 1978-му році закупили в комуністичних державах продуктів вартости 1,55 більйона долярів, що представляє собою збільшення на 38 відсотків у порівнянні з попереднім роком.

Таким чином, у торгівлі з комуністичними країнами Америка мала 2,95 більйона долярів надвишки. Варто вказати, що ця статистика цілком протилежна до статистики, яка стосується загальної міжнародної торгівлі ЗСА, бо на тому відтинку ЗСА в минулому році мали 28,2-більйоновий дефіцит, тобто імпорти перевищували експорти на згадану суму. Цей дефіцит спричинився до дальшого занепаду вартости американського доляра на світових ринках і погіршив інфляцію в самій Америці.

На протязі 1978-го року Совєтський Союз закупив в ЗСА продуктів вартости 2,25 більйона долярів, переважно різних родів зерна, але теж технологічне устаткування. Це представляє собою 38,5 відсоткове збільшення в порівнянні з 1977-им роком. Натомість імпорт совєтських продуктів до ЗСА зріс тільки на 8 відсотків, бо Америка в минулому році закупила в СССР продуктів вартости 254 мільйонів долярів.

Щодо комуністичного Китаю, то в 1978-му році Пекін закупив в ЗСА продуктів на суму 818 мільйонів долярів, тобто вчетверо більше, ніж в 1977-му році. Натомість Америка в минулому році закупила китайських продуктів вартости 324 мільйонів долярів, тобто на 60 відсотків більше, ніж рік раніше.

Крім того, сім інших комуністичних країн Східньої Европи купили в Америці продуктів вартости 1,42 більйона долярів, отже на 56 відсотків більше ніж в 1977-му році, а імпорт з тих країн до ЗСА збільшився на 42 відсотки, бо становив 970 мільйонів долярів протягом 1978-го року.

Картер обороняє секретаря енерґетики Шлесінджера

Вашінґтон. — Відповідаючи на заклик кількох демократичних сенаторів, щоб секретар енерґетики Джеймс Шлесінджер зрезиґнував, президент Джіммі Картер минулого тижня переслав на руки сенатора Денниса ДеКончіні з Арізони лист, в якому висловлює повне довір'я до секретаря Шлесінджера, додаючи, що праця цього члена його уряду „дуже важка і він потребує підтримки і допомоги Конґресу і цілого населення".

Признаючи, що Департамент енерґетики не завжди вповні вив'язується із своїх завдань, Президент вказав на факт, що тепер зокрема тяжкий час, з уваги на брак пальних продуктів в Америці, підвищення цін на нафтову ропу членами Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК) тощо.

Як відомо, Шлесінджер вже кількакратно хотів резиґнувати, але на прохання президента Картера залишився на пості секретаря енерґетики.

Іранські жінки продовжують демонструвати проти директив Хомейні

Теґран. — Минулого понеділка, 12-го березня, біля 15,000 іранських жінок перевели в столиці країни кількагодинну демонстрацію, подібну до тих, які відбувалися продовж попередніх 4-ох днів, протестуючи проти директиви мусулманського провідника Аятолли Хомейні, щоб жінки „вдягалися скромно і по мусулманськи", тобто не носили одягу західнього типу, а носили „чадор", тобто чорне полотнище, в яке жінки, виходячи з дому, запиналися б з голови до ніг, залишаючи тільки щілину для очей.

Хоча речники Хомейні, в наслідок протестних демонстрацій жінок, стараються пояснити, що директива мусулманського провідника „не є примусовою", іранки, зокрема, студентки, бюрові працівниці, професіоналістки, продовжують протестувати, заявляючи, що Хомейні і його дорадники хочуть „повернути Іран до середньовіччя" і обмежити права жінок і то не тільки відносно одягу, а у всіх ділянках життя.

У понеділок демонстранток охороняла міліція, бо під час попередніх демонстрацій деякі іранці побили жінок, кількох навіть дуже поважно.

В Ірані не тільки жінки висловлюють невдоволення відносно деяких потяг-

(Закінчення на стор. 3)

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ ПРОДОВЖУЮТЬ КРИТИКУВАТИ ПОЛІТИКУ ЗСА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Москва. — У кінці минулого тижня совєтські газети, зокрема „Правда" та „Ізвєстія", як теж телевізійні коментатори продовжують критикувати політику ЗСА на Близькому Сході, зокрема недавню поїздку президента Джіммі Картера до Єгипту та Ізраїля, в наслідок якої дійшло до порозуміння відносно остаточної версії мирового договору між цими двома країнами.

„Правда", офіціоз Комуністичної партії СССР, твердить, що Америка використовує договір між Ізраїлем та Єгиптом для того, щоб скріпити свої мілітарні впливи на Близькому Сході, зокрема після упадку режиму шаха Мохаммеда Різи Паглеві в Ірані, який був союзником ЗСА. Щодо самої поїздки президента Картера, то „Правда" назвала її „небезпечною грою", бо, мовляв, поїздка сприяє „експансіоністичним плянам Ізраїля". Крім того, офіціоз Компартії твердить, що Ізраїль „відкрив портове місто Гайфу" для американських військових кораблів, а Єгипет нібито мав просити уряд ЗСА, щоб частіше висилав свої кораблі до єгипетських портів і на води Червоного моря та Індійського океану. Вашінґтон хоче зробити Ізраїль та Єгипет „жандармами Близького Сходу", — твердить „Правда".

Подібно висловилися газета „Ізвєстія", офіціоз уряду СССР та ряд телевізійних коментаторів, закидаючи Америці, що вона, мовляв, не дбає про мир, а фактично хоче запевнити, що поширяться і скріпляться її мілітарні та економічні впливи на Близькому Сході.

Західні коментатори вважають, що Совєтський Союз, який з Америкою є співпредсідником Женевської конференції, яка має за завдання довести до замирення на Близькому Сході, але фактично засідала тільки протягом одного дня, противиться ізраїльсько-єгипетському мировому договорі, бо Москва не причинилася до того договору і тому не може ширити пропаґанди про свою „миролюбність".

У Бразилії заприсяжено президента Фіґередо

Бразилія. — У четвер, 15-го березня, тут в Палаті Депутатів відбулась церемонія заприсяження нового президента Бразилії, ген. Жоао Баптіста де Олівейра Фіґередо, який став п'ятим з черги військовиком на цьому становищі після перебрання влади армією у цій країні в 1964 році. Президент Фіґередо, якому 61 рік, є наслідником ген. Ернесто Гізеля і, згідно з конституцією, служитиме на цьому пості шість років.

У своїй інавґураційній промові ген. Фіґередо обіцяв, що йтиме слідами свого попередника у напрямку більшої демократизації Бразилії. Як відомо, ген. Гізель скасував цензуру преси, арешти за політичні переконання, дозволив штрайки робітничим спілкам тощо, а минулого січня відтягнув закон, який надавав президентові право контролі конґресу і судів.

Але ген. Фіґередо рівнож одержав в спадку ряд пекучих економічних проблем — інфляцію у висоті 41 відсотка в 1978 році, задовження на 43 більйони долярів, недомагання в сільському господарстві та зростаючу прірву поміж багатим і бідним населенням. Він прирік, що віддасть повну увагу цим проблемам, щоб „після шістьох років мого урядування я залишив нашу країну у ще кращому стані".

Президента Джіммі Картера на церемоніях репрезентували секретар праці Рей Маршалл і п-і Джоун Мондейл, дружина Віцепрезидента, який мусів залишитись у Вашінґтоні з уваги на поїздку Президента на Близький Схід.

Можуть бути встановлені примусові заходи заощадження нафтових продуктів

Вашінґтон. — Секретар енерґетики Джеймс Шлесінджер у понеділок, 12-го березня, заявив членам Сенатської комісії для справ енерґії, що добровільні заходи відносно заощадження різних родів пального, зокрема нафтових продуктів, досі не виявились ефективними і тому існує можливість, що вже цього літа будуть встановлені примусові урядові обмеження на вживання бензини, оливи для огрівання будинків тощо.

Відповідаючи на гостру критику діяльности його Департаменту з боку деяких сенаторів, Шлесінджер заявив, що він вже кілька разів хотів резиґувати з посту секретаря, але залишився на вимогу президента Джіммі Картера. Шлесінджер не подав причин чому хотів резиґнувати.

Відносно примусових обмежень на вживання нафтових продуктів, секретар енерґетики сказав, що першим заходом може бути примусове обниження термостатів в урядових та інших публічних будинках до 65 ступнів Фаренґайта взимі, а вліті термостати не могли б бути наставлені нижче 80 ступнів. Крім того, поліційні чинники точніше перевіряли б чи водії автомобілів придержуються максимальної швидкости, тобто 55 миль на годину, на шляхах країни. Рівнож існує можливість, що в суботи і неділі бензинові станції були б закриті, щоб в такий спосіб зменшити вживання цього роду пального.

Секретар Шлесінджер підкреслив, що брак нафтових продуктів — це не видумка корпорацій, які, мовляв, бажають підвищити ціни, а дійсність, яку погіршує факт, що Іран не плянує повернутися до того рівня продукції нафтової ропи, який існував за влади шаха Мохаммеда Різи Паглеві, а також те, що ряд членів Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК) вже заповіли, що підвищать ціни на цей рід пального.

ОН ПЛЯНУЮТЬ СТВОРИТИ ПЕРЕХОДОВІ ЦЕНТРИ ДЛЯ ВТІКАЧІВ

Маніля, Філіппіни. — Високий Комішенер для справ втікачів при Об'єднаних Націях звернувся до урядів Філіппін та Індонезії з проханнями випозичити по одному малому острові на влаштування переходових центрів для втікачів з В'єтнаму та інших країн Індокитаю.

Уряд Індонезії погодився в принципі на цю пропозицію, яка має бути на порядку нарад під час зустрічі президента Філіппін Фердінанда Маркоса і президента Індонезії Сугарта під кінець цього місяця.

Г. Вінса поновно запроторили в сибірську тюрму

Москва. — Пресове агентство Ройтерс подало до відома, що совєтські власті поновно запроторили в сибірську тюрму українського баптистського діяча Георгія Вінса після переслухань у московській в'язниці Лефортово.

Пастор Георгій Вінс

Г. Вінс, відомий із своєї активности в групі т. зв. Ініціятивних Баптистів, був заарештований органами КҐБ у березні 1974 року і засуджений в січні 1975 року на 5 років ув'язнення і 5 років заслання. Раніше, в 1966 році, він був засуджений на 3 роки ув'язнення.

Під кінець цього місяця Г. Вінс мав закінчити свій реченець ув'язнення. Ще минулого листопада його привезли з Якути до в'язниці Лефортово на переслухання, повідомляє агентство Ройтерс, відкликуючись на дисидентські джерела. Його дружина Надія перебувала в Москві, але їй не дозволили зустрінутись з чоловіком, виславши його в Сибір.

Як відомо, син пастора Вінса, Петро, був членом Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод: Він був заарештований минулого року і відбуває один рік ув'язнення.

Ще одна шпигунська афера в Західній Німеччині

Бонн, Західня Німеччина. — Бюро генерального прокуратора Західньої Німеччини подало до відома у вівторок, 13-го березня, що до Східньої Німеччини втекла 31-річна Хрістель Брозей, секретарка заступника голови опозиційної Християнсько - демократичної партії і одного з передових кандидатів на канцлера Курта Біденкопфа.

Один день раніше, у Східньому Берліні появилась Інґе Ґоліят, секретарка посла Вернера Маркса, головного речника опозиції в справах Східньої Европи, а минулого тижня, як уже інформовано, до Східньої Німеччини втекла Урзель Льоренвен, секретарка при головній квартирі Північно - Атлантійського Союзу (НАТО) в Брюсселі.

Згідно з інформаціями бюра прокуратори за минулих сім тижнів західньонімецькі власті викрили 46 запідозрілих у шпигунстві осіб, з чого 11 заарештовано, 12-ом вдалось втекти, а 23 переходять слідства. Серед запідозрілих у шпигунстві осіб — найбільше самітніх жінок-секретарок, яких східньонімецьким агентам вдалось „звербувати на роботу" різними приманами. Уряд Західньої Німеччини уважає, що на території цієї країни перебуває від 3,000 до 15,000 різних агентів східньоевропейських країн, у тому біля 75 відсотків із Східньої Німеччини. Майже всі до цього часу схоплені шпигуни і ті, які втекли до Східньої Німеччини — були затруднені урядовими особами і мали доступ до секретних документів. Але комуністичні агенти не обмежуються до урядових кіл, твердить західньонімецька прокуратура, вони просякають у приватну індустрію та викрадають вартісні для комуністичного бльоку технологічні патенти й пляни.

Викриття сітки шпигунів у Західній Німеччині власті приписують частинно східньонімецькому агентові Вернерові Штіллерові, який раніше втік до Західньої Німеччини та зажадав права азилю.

В УССР появились дві нові книги на тему „української буржуазної ідеології"

Крім тематики „325-річчя возз'єднання", совєтські публіцисти „присвячують" свої праці „українським буржуазним націоналістам" І так у журналі „Жовтень" за лютий ц. р., у числі другому, надруковано інформацію, що з в-ва „Каменяр" у Львові появились дві книги. Перша з них „Ім'я злочинця — відоме", це публіцистичні нариси Миколи Топоровського. У першому розділі цієї книги — „Люди з палаючим серцем", автор розповідає про „радянських героїв-активістів, які загинули на західньо-українських землях, а в другому розділі — „Я звинувачую зраду", він пише, якого „страшного горя і страждань завдав нашому народові український буржуазний націоналізм. Його ідеологія калічила людські душі, штовхала на жорстокі злочини". Топоровський „розвінчує українських буржуазних націоналістів" і зазначує, що дехто з них, хто на собі відчув облудність отруйної ідеології порвав з нею назавжди".

Друга книжка п. з. „Дорога в безодню", автором якої є В. І. Масловський, видана також у вже згаданому видавництві у Львові. Як інформує журнал „Жовтень", цей твір написаний на підставі „документарного" матеріялу", в якому автор „викриває злочинну суть теперішніх прислужників міжнародної реакції, їх кривавий шлях зради і терору, показує соціяльні корені української контрреволюції". Масловський у цій книжці твердить, що „зростання сил соціялізму на міжнародній арені, боротьба трудящих за соціяльний прогрес звужують сферу поширення буржуазного націоналізму". Турбуючись націоналізмом і його впливом у світі, Масловський, йдучи за вказівками Компартії, всеодно твердить, що „буржуазний націоналізм не має майбутнього".

Китай допускає кореспондентів американських аґентств

Ню Йорк. — Американські пресові аґентства Юнайтед Прес Інтернешенел і Ассошіейтед Пресс можуть вислати по двох кореспондентів до Пекіну на постійний побут. Про це повідомив ці аґентства відділ інформації при Міністерстві закордонних справ Китайської Народної Республіки в четвер, 15-го березня.

Урядові кола у Вашінґтоні сподіються, що в короткому часі офіційне пресове аґентство КНР Новий Китай пришле до столиці своїх кореспондентів та відкриє там свої пресові бюра.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

,,Урожай'' на шпигунів

Від часу закінчення Другої світової війни у Західній Німеччині не перестає роїтись від комуністичних шпигунів, які просякнули не тільки в офіційні урядові кола, але й у приватний індустріяльний сектор, викрадаючи важливі інформації й пляни та доставляючи їх своїм хлібодавцям у Москві, чи Східній Німеччині. Різні ,,афери'' з невідлучними закрасками сенсаційности виринають спорадично на шпальтах преси, що їх читачі залюбки ,,проковтують'', забуваючи часто-густо про справжню небезпеку, яка криється за мережею чужих і своїх шпигунів, донощиків, коляборантів.

У перших місяцях цього року у Західній Німеччині почалась чергова афера з комуністичними шпигунами, завдяки старшині органів безпеки Східньої Німеччини, який передав західньонімецьким властям листу підозрілих осіб. Ця листа мусіла бути відносно довга, бо по сьогоднішній день західньонімецька поліція викрила 46 шпигунів, при чому 11 вже є під арештом, над 23-ма ведуться слідства, але аж 12-ом вдалось втекти до Східньої Німеччини, що не свідчить найкраще про органи безпеки Західньої Німеччини. Відомо ж бо, що ще в 1974 році один із східньонімецьких агентів продістався був до верхівки правлячої Соціял-демократичної партії і став одним із трьох особистих асистентів тодішнього канцлера Віллі Брандта. А минулого року міністер оборони Георг Лебер був змушений зрезиґнувати, коли виявилося, що одна з його секретарок передавала секретні інформації до Східньої Німеччини.

Можливо, що цей останній випадок був початком теперішньої ,,афери секретарок'', як її можна сміло назвати, беручи до уваги факт, що більшість викритих шпигунів і тих, які раптом опинились у Східньому Берліні — це власне секретарки визначних політичних діячів, які мали доступ до дуже ,,сенситивних'' документів, включно з плянами протиатаки країн Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) та іншими матеріялами оборонного характеру. У цій новій шпигунській афері виявилась певна ,,закономірність''. Отже, майже без вийнятку, ці секретарки — це самітні жінки-кар'єристки у пізніх двадцятих і ранніх тридцятих роках, які призвичаїлись до відносно екстравагантного способу життя, на який їхня зарплатня не вистачала. Будучи самітними вони легко підпадали під впливи ,,шармантних'' агентів із Східньої Німеччини, передаючи, а то й продаючи їм секретні документи з бюр своїх хлібодавців.

Дивно, що цієї ,,закономірности'' не збагнули раніше західньонімецькі органи безпеки, мавши до діла не з одним, але кількома подібними випадками. Ще більш незрозумілою є своєрідна самохвальба західньонімецької прокуратури, що викриття шпигунської мережі секретарок — це ,,найбільший удар по комуністичному шпигунському апараті за останніх тридцять років''. Можливо, що це й є ,,найбільший удар'', але він заразом свідчить про найбільше просякання урядових і приватних кіл Західньої Німеччини комуністичними шпигунами, а з тим і інших західніх країн з уваги на тісну оборонну, економічну й технологічну пов'язаність.

Було б наївним припускати, що Західня Німеччина — це єдина країна, яка податлива на шпигунську активність комуністичних агентів. Контрольована Москвою машина має своїх апаратчиків в інших країнах Заходу, які скриваються під масками різних аташе, працівників міжнародних установ, а то й ,,науковців'', чи ,,діячів культури'', які відносно свобідно подорожують по країнах Заходу та вербують наївних секретарок на ,,слизьку роботу''. Тому треба вважати шкідливими настирливі домагання деяких політичних і громадських діячів надмірно обмежувати засяг і діяльність крайових органів безпеки і контррозвідчих служб, які єдині можуть запобігти маразмові комуністичного шпигунства та інфільтрації. Слід сподіватись, що із лекції Західньої Німеччини витягнуть відповідні консеквенції її союзники.

Д-р мед. Роман Осінчук

ПОМІСНА УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ТА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

[1]

Ледве 15 років минуло від того часу, як за Божою допомогою видістався із московсько-большевицької неволі тодішній Києво-галицький митрополит та львівський архиєпископ, а теперішній Патріярх Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Отець Йосиф. Уже в перших десятьох роках, завдяки його авторитетові серед своїх і чужих, завдяки ініціятиві, проводові та його жертвенній, просто подиву гідній на його вік і знищене здоров'я праці, постав у Римі репрезентаційний український церковний центр із патріяршим Собором св. Софії, Українським університетом, Патріяршим Двором, церквою святих Сергія і Вакха, архівом, музеєм, бібліотекою, манастирем ОО. Студитів та інше. Ці всі цінні надбання нашої Патріярхії у Римі, виповнені ще й національно-релігійним змістом та науковою, педагогічною і видавничою діяльністю, свідчать про живучість нашої Церкви, сповняють дуже корисну працю для нашого народу тут у діяспорі й в Україні та викликують просто подив серед своїх, а ще більше серед чужинців, які відвідуючи вічне місто Рим, оглядають установи нашої Патріярхії та таким чином ознайомлюються із проблемами нашої Церкви та мартирологією українського народу. Згадані надбання найкраще говорять про ідентичність Української Католицької Церкви у світовому осередку Вселенської Католицької Церкви — Римі та про її живучість мимо завзятого винищування нашої Церкви ворогом на Батьківщині та й серед несприятливих умовин у самому Ватикані.

Щоби правно забезпечити згадані культурно-релігійні установи та маєтки за Помісною Українською Католицькою Церквою тепер і в майбутності, Блаженніший створив вже кілька років тому корпорацію ,,Св. Софія'', Т-во Українців Католиків у Римі, залеґалізував її у Ватикані та в італійськім уряді й таким чином корпорація ,,Св. Софія'' стала правним власником усіх дібр нашої Патріярхії. За ініціятивою та благословенням нашого Патріярха, його Блаженства Йосифа, почали теж поставати дочерні корпорації ,,Св. Софії'' поза Римом. Однією із таких є корпорація ,,Св. Софія'' у Филядельфії, яка постала в 1974 році з обсягом діяльности на ЗСА. По довший зусиллях вона дістала чартер неприбуткової, релігійної та науково-виховної інституції та звільнення від доходового податку чи так зв. ,,текс-екземпт''. Йдуть заходи, щоби подібні дочерні корпорації з філіями УКУ повторити в усіх більших країнах нашого поселення.

В Англії вже така існує, а в Канаді — в стадії заснування. На чолі головної Корпорації ,,Св. Софії'' у Римі стоїть сам Блаженніший та діє з Управою з кількох осіб, призначених самим Патріярхом і вибраних з-поміж Ієрархії, священиків та мирян. Під його безпосереднім проводом і контролею стоять також і дочерні корпорації, а між ними й наша филядельфійська ,,Св. Софія'' з Управою: д-р Р. Навроцька, голова, та д-р Л. Рудницький, секретар. Під час кількарічного існування ,,Св. Софія'' у Филядельфії придбала два будинки, один у Вашінґтоні, а другий у Филядельфії, які є обителями филій УКУ, де ведеться культурна, наукова та видавнича праця.

Корпорація ,,Св. Софія'', як власник і господар Патріярхії УКЦеркви в Римі, мусить не лише забезпечити фінансово існування згаданих інституцій та їх безперебійну діяльність у біжучому часі, але також на довгі роки в майбутньому та запевнити нашій Церкві дальший розвиток у всяких умовинах. Вчасною весною 1977 року, по першій відозві в справі створення Патріяршого Фонду корп. ,,Св. Софія'' і Комітету Патріяршого Фонду в ЗСА, Блаженніший у своєму зверненні до мирян так підкреслив цілі створення Патріяршого Фонду: ,,... ці здобутки як також і ця праця мусять бути не тільки забезпечені для грядущих поколінь, але мусять рости й розвиватися, щоби сповнити великі й важливі цілі, які ми перед собою поставили для нашої Церкви й Батьківщини''. Вже тим словом Блаженніший підкреслив велике значення створення і розбудову Патріяршого Фонду та добру фінансову господарку. Завідування Патріяршим Фондом доручив Корпорації ,,Св. Софії'' у кожній країні, де вона існує під стислою контролею Корпорації ,,Св. Софії'' у Римі, рівночасно закликаючи священиків та мирян, а зокрема всякі попередні чи існуючі збіркові комітети, парохіяльні церковні братства, мирянські патріярхальні товариства та всяких людей доброї волі до постійної і об'єднаної збіркової акції на Патріярший Фонд.

Історія Патріяршого

[Продовження буде]

Панас Феденко

ПЕРМАНЕНТНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

В Росії за царського режиму було в моді святкувати роковини перемог ,,христолюбимого воїнства над ворогами й супостатами''. Пригадую, що 1909 року в школах російської імперії відбувалися ювілейні торжества з нагоди 200-річчя побіди царя Петра над шведським королем Карлом Дванадцятим під Полтавою. Школярів учили співати патріотичну пісню —

,,Было дело под
под Полтавой —
дело славное, друзья:
Мы дралися там
со Шведом
под знаменами Петра''.

Святковано також сторіччя невдачі походу Наполеона I на Москву в царській державі, як ювілей національний 1912 року до тодішньої політичної ситуації ці торжества не зовсім прикладалися'': російський уряд підписав союз із французькою республікою і при візитах французьких міністрів до Росії царські оркестри грали революційну ,,марсельєзу''.

У 1913 році в Росії святковано 300-річчя вибору боярина Міхаїла Романова на трон Московської держави. Але 1914 року не було ювілею Переяславської козацької України на ,,вірне підданство'' цареві, що сталася 1654 року.

Большевицька партія, що діяла в Росії за кордоном обіцяла всім націям царської ,,тюрми народів право на державну самостійність і засуджувала в своїй пресі російські завоювання чужих територій. Та часи зміняються, і люди теж. Відновивши імперію від Балтійського моря до Тихого океану, диктаторська партія забула свою давню пропаганду за ,,самовизначення і право народів на відділення'' від Російської імперії. Навпаки, всі завоювання царських армій совєтська ,,партійна наука'' і пропаганда виправдує, як ,,менше зло'': мовляв, якщо б Україну, Прибалтику, Кавказ, Туркестан не взяло царське військо ,,під караул'', то вони б попали під панування ,,феодалів'' — польських, німецьких, шведських, турецьких та всяких інших. На цій основі совєтська пропаганда обминає слова ,,завоювання'', ,,поневолення'' інших народів арміями російських царів, а пише про ,,добровільне прилучення'', а про Україну ,,партійна наука'' скромно зазначає, що від 1654 року настало приєднання (,,вхожденіє'') козацької республіки до ,,централізованої московської держави''.

Чиста ідилія: відбившися від ,,польських панів'', Україна з радістю й довір'ям піддалася ,,єдиновірним'' царям і боярам...

Отже — ,,чаму нам не пєць, чому нє гудзєць'', — як співають брати-білорусини. Тим то в січні 1979 року в пресі тієї держави, де ,,від молдаванина до фина на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує'' (Т. Шевченко), в цій країні преса й пропаганда відзначала 325 роковини присяги козацької ради й уряду України цареві московському в Переяславі 1654 року.

З цього приводу вдарила в великий дзвін зокрема московська ,,Літературная Ґазета''. Із Києва прислав велику статтю ювілейну відомий пропагандист Василь Козаченко. Російський письменник Ґрібачов написав для цієї газети солодко-сантиментальну статтю про свою любов до української мови (забув згадати при тім борщ і вареники...).

Само собою, не посміє ні один історик в СССР згадати з нагоди 325 роковин Переяславської присяги, що та подія і події пізніших років були далекі від ідилії, яку малює комуністична пропаганда. Російський історик Вас. Ключевський (1841-1912 роки) правильно описав імперіялістичну політику московського уряду супроти України від 1648 року, коли почалося повстання України проти польського панування. Ключевський писав:

,,Москва протягом шістьох років з нерухомим інтересом придивлялася, як діло Хмельницького, зіпсоване татарами під Зборовом і Берестечком, йшло до упадку, як Україна ставала нустинею через союзників татар і лютою, нелюдською усобницею (громадянської війною. — П. Ф.), і, наприкінці, коли країна вже була зруйнована до останку, її прийняли під свою високу руку, щоб провідні українські верстви із бунтарів проти Польщі перевернути в озлоблених підданих Москви''. (В. О. Ключевський, Курс русской истории, т. III).

Не згадає ,,партійна наука'' про умови, що їх поставив український уряд послам московського царя в Переяславі в січні 1654 року: 1) ,,Що він, государ, гетьмана Богдана Хмельницького і все Військо Запорізьке Королеві не віддасть і за них буде стояти; 2) Вольностей не порушить''.

В листі до царя Олексія 17 лютого 1654 р. гетьман писав, щоб Москва не посилала своїх воєвод в Україну, бо ,,зайшлий воєвода ламав би права і заводив би якісь нові порядки, і з того була б велика досада, бо люди не можуть переносити; а коли началь-

(Закінчення на стор. 4)

Софія Наумович

ЛІТЕРАТУРНА НАСОЛОДА

Приїзд подружжя Кошелівців до Парижу, як звичайно, дає нагоду Українському Академічному Товариству відбути гарний вечір. Такий вечір відбувся в Бібліотеці С. Петлюри під кінець минулого року. Емма Андієвська прочитала уривок з найновішого роману ,,Людське призначення'', в якому дія, — божевілля маляра, — відбувається у 20-их роках у Празі.

Коли авторка закінчила читання, зразу посипалися запити: чому Прага, а не інше місто? (Туркевич), це роман-клє (ключ) чи пак, сюрреалістична поема (Митрович), це нагадує роман-потік Марселя Пруста й можна рискнути назвою для Емми ,,український Пруст'' (Вітошинська), це дія у перескоках й уривок надто короткий, щоб обговорювати (Калитовська).

На всі зауваження авторка відповіла: Цей роман — це есенція романів, на 500 сторінок. У ньому різні часи і нації, але в центрі Україна, й маляр бачить її воскресіння. У ньому всі речення граматичні. Щодо Пруста, то в нього тільки рефлексії на події, тоді, коли в мене і дія, і рефлексії...

Відтак голова запросив до слова ред. Івана Кошелівця. У своїх, які він назвав, ,,Нотатках з українського сучасного літературного життя'', доповідач заповів, що в обличчі цілковитого занепаду української літератури в Україні, треба буде звернути більшу увагу на еміграційну літературу, яка повинна б заповнити прогалини. Про 100-річчя Івана Нечуя-Левицького — дуже доброго письменника (повість (,,Хмари''!) та здібного літературознавця, щоправда недооціненого тогочасниками, — в Україні й не згадали! А його стаття ,,Сучасне літературне прямування'' у ,,Правді'' (1870 роки), та зокрема ,,На літературних позвах з Москвою — не втратили актуальности й досі! (Їх совєти не дозволяють друкувати навіть у ,,повному виданні творів'' Н. Левицького! С.Н.).

Підсовєтських українських письменників було спочатку 100, а коли їх стало уже 250, то москалі почали стинати ,,голови'', тобто найздібніших, аж поки число письменників у талановитій Україні не впало до найменшого в СССР. Щойно у 50 роках почало зростати - кількісно, не якісно, — до 500, 1972 року було вже 920, а тепер кругло 1,000. Проте третина з них пише чужими мовами — жидівською, білоруською, московською, отож українських письменників тільки 700, а їхня ,,продукція'' дуже мала: на рік 20 романів, тобто 1 роман за 20 рр. на одного письменника!

Щождо літературної оцінки, то дослідники у клопоті: колись було 10 добрих письменників і кожний інший, а тепер серед 700 не розрізнити одного від одного! Приклад: існує трьох Логвиненків — Іван, Михайло і Віталій — і всі однакові! Ніщо не запам'ятується після прочитання їхніх творів. Уже й совєтські критики це стверджують, як, наприклад Павло Загребельний у статті ,,Обрії українського роману'', в якій він вираховує 9 ,,прикмет'' і стільки ж ,,гріхів''. Третій ,,гріх'' у нього такий: ,,описовість, ілюстративність, однозначність, — це просто пошесть, а все мертве! — далі: підробка під поезію, неоригінальність, фальшива патетика, нікчемна продукція... Треба бити на сполох!''

50 років тому, в 1928 році, на 150 письменників з'являлися такі романи як ,,Смерть'' Антоненка - Давидовича, ,,Вершники'' та ,,Прекрасна УТ'' Яновського, ,,Усмішки'' Вишні, ,,Будівлі'' Бажана й ін. І хоча це не були шедеври, то все ж кожний з них мав свій стиль і їх неможливо було сплутати. Чому ж тепер усі однакові? Бо ,,змасовлення'' коштом якости, й ,,вирівнювання'' до низу...

Ще 20 років тому Тичина і Рильський були живіші, бо думали про ,,Соняшні клярнети'', але вже у 50-их роках корифеї вимерли і залишилися третьорядні — Козаченко, Дмитерко, Загребельний, які не могли мати впливу на інтеліґентних ,,Шестидесятників''. З прози появилася у 1968 році ,,Катастрофа'' Володимира Дрозда, оповідання Євгена Гуцала, але вони залишилися поза офіційною літературою, ніби вони існують і ні, бо критика їх не згадує, їхніх книжок не продають. Через те Шевчук перестав писати, а Дрозд пише ,,як усі''. Саме тепер ,,колективно'' пише про конкретний колгосп ,,документальну повість'', бо в ньому працюють 16 націй — отож прослава асиміляції. Постає питання: чому в Совєтах усі пишуть однаково? Може не вміють? Та ні, вміли б, але ,,інакше'' писати небезпечно...

Юрій Мушкетик затитулював свою статтю ,,Проза на піднесенні'', але в ній зовсім не ,,піднесені'' закиди: ,,Наше письмо схоже одне на одного через брак оригінальности, зоднаковілість прийомів, штампи''. Те саме Загребельний у цитаті-статті: ,,Середній смак наших письменників гірший від несмаку?

Коли І. Н. Левицький ще 100 років тому бачив загрозу від Москви у провінційності нашої літератури, то цю діягнозу повторив Микола Хвильовий у своїй великомовній статті ,,Крик Кассандри''

Відсутність критики — познака занепаду літератури

Але ж бо критикувати страшно. Загребельний подає приклад, що розіслали до критиків 150 запитників про літературу, то повернулося тільки 10 обережних із застереженням, що це суб'єктивна думка. А яка ж може бути критика, як не суб'єктивна? Адже Маргариту Малиновську покарали за те, що пустила працю Антоненка-Давидовича про українську мову, Ліну Костенко примусили замовкнути за власні, відмінні думки, а Валерія Врублевська, яка написала про Соломію Крушельницьку ,,Орфеєва наречена'' — залякана, забута.

Справжні письменники рятуються перекладами, при тому розвиваючи українську мову, — у цих ненормальних умовах, як

(Закінчення на стор. 4)

КҐБ ЗАКИ ДОВІВ ДО СМЕРТИ МИХАЙЛА МЕЛЬНИКА, ПІДДАВАВ ЙОГО ПОСТІЙНИМ ПЕРЕСЛІДУВАННЯМ

[1]

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Несподівана смерть українського історика Михайла Мельника, про що останньо повідомила міжнародна преса, кидає нове світло на війну, яку Москва веде проти українських патріотів. Умови здогадного самогубства Мельника не виключають можливости, що тут йдеться про подію, подібну до тієї, яка сталася 10-го березня 1978 року в селі Троїцькому Одеської области, коли невідомий ближче чоловік завдав смертні рани українському мистцеві Ростиславі Палецькому. Органи КҐБ поширювали тоді вістку, що Палецький поранив голову в результаті упадку в п'яному стані. У цьому контесті приходиться згадати теж смерть Алли Горської у 1970 році, тіло якої знайшли на залізничних рейках. Крім цього, в останніх роках сталося в Україні декілька випадків загибелі українських людей, які були відомі як чесні громадяни та українські патріоти.

Про умови, в яких приходилося жити Михайлові Мельникові, свідчить самвидавний документ п. н. ,,Профіляктика'', що його передаємо тут в цілості, і який одержало Представництво Української Гельсінкської групи за кордоном. В документі є, між іншим, така інформація автора: ,,Цей лист, який я передаю до Української громадської групи ,,Гельсінкі'', я надіслав в одну з республіканських газет, і подібний лист — до інших офіційних органів республіки. 18 грудня 1978 року. М. М.''.

Михайло Мельник, за професією історик, йому було 35 років, був членом партії, одружений, мав двоє дітей, останньо працював сторожем.

ПРОФІЛЯКТИКА

На передодні 61-річниці Жовтня, а саме 24 жовтня 1978 року, зі мною сталася така подія: зайшовши у магазин уцінених товарів, який знаходиться у центрі м. Бровари (за метрів 70 від РК КПУ), я придбав валянки і став розглядати пальта, не заходячи за прилавок. Через кілька хвилин я оглянувся і, не побачивши жадної людини у магазині, підійшов до дверей. Вони були зачинені. Так як за останні роки я неодноразово бував ,,схожий'' на небезпечного рецидивіста, що ,,втік'' і т. ін., (а тому, навіть ідучи в лазню беру з собою пашпорт), то я здогадався, що це таке. Проте не хотілося вірити, що охоронці порядку і законности найгуманнішого соціялістичного суспільства докотилися вже і до таких засобів. Та і на цей раз моя віра була потоптана. Невдовзі двері відчинилися і на мене з погано заграним здивуванням та обуренням накинулась якась жінка і капітан Пиріжок (працівник райвійськомату), мовляв, як і чого я тут опинився? Як за розіграним сценарієм (а воно, очевидно, так і було) за кілька хвилин з'являється міліціонер. (До речі, з тих, хто мене ,,застукав'' в магазині, ніхто не відлучався, шоб подзвонити в міліцію). На очах цікавої юрби, що зібралась біля магазину і на автозупинці (це магазин навпроти автозупинки) мене за всіма правилами міліційської опіки виводять із магазину, садовлять у не міліційську машину, водій якої був у затемнених окулярах, і доставляють у райвідділення міліції. Тут, знову ж таки, із погано прихованою об'єктивністю та діловитістю, розбирались у тому, що сталось, і, після двох годин вимотування нервів та приниження, відпустили.

Не можу стверджувати чи вищеописане: а) було організоване з метою перевірки моєї сумки (подібне мало вже місце), б) це т. зв. профіляктика, яка різними, але подібними методами практикується по відношенню до мене і подібних, і мета якої — принизити людину, морально вбити її, залякати, вивести з нормальної життєвої колії, поширити про неї різні плітки і т. ін., В) це — широко заплянована політична провокація (об'єктивно, це виглядає саме так) напередодні знаменної події — річниці Жовтня? Як я згодом взнав, подібне тому, що трапилося зі мною 24 жовтня, було в Києві 2 листопада зі сином відомого українського (нині офіційно — одіозного) письменника Б. Д. Антоненка-Давидовича, а 31 листопада — з О. Я. Мешко — членом Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. Але, що це не якийсь випадок — це моє намагання ,,здійснити крадіжку'' — видно з вищеописаного і таких фактів, поданих нижче.

У цьому магазині немає речей, на які міг би посягнути злодій, а всіх речей, мабуть, на пару сотень.

2. До закриття магазину залишилося більше години і в магазині, практично, ніде заховатися.

3. Чому продавщиця, закриваючи магазин на кілька хвилин, забрала ,,касу'' (виторг) з собою? (Згідно офіційної версії, продавщиці потрібно було піти у склад).

4. Продавщиця не могла не помітити мене, виходячи з магазину, бо я стояв біля прилавку (не заходячи за прилавок) і місця в магазині для відвідувачів 7-8 квадратних метрів.

5. Коли вищезгадувані ,,якась жінка'', Пиріжок і продавщиця ,,застукали'' мене у магазині, то обурювались чомусь перші, а продавщиця, яка, мабуть, найбільше переживає за свій магазин, тільки кілька разів злякано повторила: ,,Касу я забрала, за валянки він (тобто я — М. М.(заплатив''... Як не зрозуміти продавщицю, яка, може, колись і взяла із покупця якусь зайву копійчину, але такої підлоти і гидоти вона, мабуть, і у сні не бачила?

6. Згадувану ,,якусь жінку'' цікавила в першу чергу моя сумка і, навіть книжка (це були поезії Рільке), яка була в сумці. Книжок у цьому магазині не буває.

7. В міліції, де я відмовився давати письмове пояснення того, що сталось зі мною в магазині, не настоювали, щоб я робив таке.

8. Коли в міліції відпускали мене, ,,виявивши'', що те, що сталось якесь непорозуміння, то навіть не попросили вибачення. Останнє свідчить про те, що в міліції не дійшли до того, щоб, робляти людині підлість (по своїй чи не по своїй волі), ще й люб'язно-солодко вибачитись.

9. В міліції, фактично, не цікавились моїми головними біографічними даними, хоча у відділі райміліції я був у такій справі вперше.

10. Ніколи раніше я не бував замішаним у хуліганські чи злодійські справи.

11. Напередодні вищеописаного інциденту двічі до мене додому, двічі до моєї дружини на роботу і раз до мене на роботу навідувався начальник Броварського відділення КҐБ В.О. Сівцов. І хоча він, коли мене обманливим шляхом допровадили 27 жовтня 1978 року у відділення КҐБ, казав мені, що КҐБ немає ніякого відношення до того, що сталось зі мною 24 жовтня, — життя мене навчило, як мінімум, сумніватись у цьому. Той же Сівцов — один із доказів цього: тиск на мою дружину з метою подіяти на мене, натяками і без таких, Сівцов турбувався моїм трудовлаштуванням за фахом та шантажував у тому, що я не маю права працювати сторожем; 27 жовтня 1978 року мене викликали у відділення КҐБ, як свідка, а коли я опинився там, то став об'єктом всебічної обробки, а також мені заборонили без будь-яких законних підстав підтримувати зв'язки з деякими моїми знайомими.

[Продовження буде]

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Перші Річні Збори...

(Закінґення зі стор. 1)

У неділю, після спільної Служби Божої в церкві св. о. Миколая, відбулася довша дискусія на тему праці Уладу Старшого Пластунства. Дискусію розпочав ст. пл. Богдан Колос. Рішено для пожвавлення праці в уладі приготовити та перевести спеціяльні наради з провідниками УСП та узгіднити програму для старшого пластунства в Канаді до кінця червня ц. р.

У неділю обговорено справи Пластового Видавництва і справи пов'язані з чартером. Члени КПС і всі присутні станичні представили свої пляни праці на 1979 рік. Зробленр деякі спільні рішення, які будуть поміщені у наступному Пластовому Віснику разом з писемними звітами всіх Станиць. Присутні одержали найновіший Пластовий Вісник зі звітами праці за 1978 рік членів КПС, звіт з Міжкрайової Пластової Зустрічі, яка відбулася літом в Альберті, календарець праці та копію чартеру.

Нарадами і Зборами вміло переводила голова КПС, пл. сен. Дарія Даревич. У своїх відповідях у кінцевому оціночному запитнику, всі присутні висловили думку, що скликання цих нарад було корисне, а звітування з праці в 1978 році Станичних та членів КПС найцікавіше в програмі.

Сенатор Вайкер проголосив свою кандидатуру на президента ЗСА

Гартфорд. — Ліберальний республіканський сенатор Ловелл П. Вайкер із Коннектикату, який під час розгляду „Вотерґейтської афери" конґресовими комісіями виявився дуже гострим критиком тодішнього президента Ричарда Ніксона, у понеділок, 12-го березня, формально проголосив, що старатиметься в 1980-му році здобути номінацію Республіканської партії на пост президента ЗСА.

Вайкер, який має 47 років, признав, що його вигляди на номінацію малі, але підкреслив, що власне його „поміркований лібералізм" може запевнити, що в 1980-му році населення Америки знову вибере республіканця на президента. Він вказав, що американські ґромадяни, не зважаючи на їхню партійну приналежність, поділяють його думки відносно потреби встановити крайову програму забезпечення здоров'я, допомогти містам відбудувати їхні занедбані квартали і відзискати їхню попередню економічну стабільність, збільшити допомогу біднішим прошаркам американського суспільства тощо. Вайкер твердить, що інші республіканські кандидати „надто консервативні", щоб могли здобути підтримку більшости населення ЗСА під час загальних виборів у листопаді 1980-го року.

Досі вже формально проголосили свої кандидатури наступні республіканці: колишній тексаський губернатор Джон Коннелі, конґресмен Филип Крейн із Іллиной, колишній міннесотський губернатор Гарольд Стассен і каліфорнійський бизнесмен Бенджамин Фернандез.

Інші республіканці, які ще формально не проголосили цього, але правдоподібно таки кандидуватимуть на президента, це: колишній каліфорнійський губернатор Роналд Реґен, колишній директор Сі-Ай-Ей, Джордж Буш, сенатор Говард Бейкер із Теннесі, лідер Республіканської меншости в Сенаті, як теж колишній президент Джералд Форд і сенатор Роберт Дол із Кензасу, який у 1976-му році був республіканським кандидатом на пост віцепрезидента.

Як відомо, президент Джіммі Картер ще формально не повідомив, що старатиметься про перевибір, але вже створено комітет, який має за завдання збирати фонди на його перевиборчу кампанію. Спостерігачі вважають, що найповажнішими конкурентами президента Картера на номінацію Демократичною партією правдоподібно будуть сенатор Едвард Кеннеді з Массачусетс і каліфорнійський губернатор Едмунд Бровн.

Новий етап українознавчих студій в Іллінойському університеті, Чікаґо

(Зліва, довкола столу): п. Деркач, дир. Мицик, інж. Вислоцький, д-р Харкевич, д-р Демус, проф. Моравчевіч, декан Гедлі, декан Бауцер, п-і Дмитерко, адвокат Кос

В кінці листопада цього року Чікаґський відділ УККА створив Комісію сприяння українським студіям в Іллінойському університеті, Чікаґо. До Комісії ввійшли такі особи: інж. Ігор Вислоцький (голова), д-р Теофіль Демус, Іван Деркач, Ірина Дмитерко, адв. Михайло Кос, Анатоль Коломієть, д-р Мирослав Харкевич (голова Відділу УККА) та Олександр Куріца (голова Асоціяції українських студентів Іллінойського університету в Чікаґо). Дорадником Комісії від кредитівки „Самопоміч" є дир. Роман Мицик.

28-го листопада Президія цієї Комісії (Вислоцький, Деркач, Дмитерко, Кос) підписали з представником університету, деканом Елмером Гедлі договір, що в ньому Комісія і Університет зобов'язалися вплатити до трьох наступних років 48,000 дол., по половині, для поширення українознавчих дисциплін. Цю суму передусім призначать на платню для викладача української мови й літератури, що мав би допомагати надзвичайному професорові цього університету, д-рові Богданові Рубчакові. Університет уже почав шукати кваліфікованого на цю посаду фахівця і приймає відповідно документовані прохання від зацікавлених кандидатів, що їх розглядатиме комітет, складений з професорів слов'янського Відділу, декана та представника Комісії як дорадника. Якщо за три роки університет ствердить, що нові курси в українській програмі стоять на високому академічному рівні та втішаються зацікавленням серед студентів, університет візьме на себе всі кошти, зв'язані з оплатою нового викладача, і він стане частиною університетської структури.

Українську програму у Відділі слов'янських мов та літератур засновано 1972 року, коли університет покликав проф. Мирослава Семчишина на посаду надштатного викладача. Рік пізніше, українська громада, за ініціятивою інж. Дмитра Григорчука, Ярослава Ганкевича, професорів Семчишина, Василя і Дарії Маркусів, Горака та інших громадян, вплатила до університету 18,000 дол. на покриття коштів, зв'язаних із заснуванням постійної програми українських дисциплін. Таку саму суму призначив на цю ціль університет. На посаду штатного викладача покликано проф. Богдана Рубчака з Ратґерського університету в Ню Джерзі. Ствердивши успіх програми, університет 1976 року включив її в свою академічну структуру, і фінансові зобов'язання громади на цьому закінчилися.

У програмі українознавчих дисциплін викладають курси „Шевченко і український романтизм", „Франко, Українка, Коцюбинський", „Українська мітологія та фолкльор", „Проблеми українського мистецтвознавства" та „Українська дисидентська думка". Три роки тому, програма побудувала аспірантський рівень викладів, який веде до маґістерського ступня з українознавчих дисциплін. Досі два аспіранти одержали ступінь маґістра гуманістичних наук із українознавчих дисциплін — Наталія Долiник-Хомишин і Дарія Білик. У програмі тепер працює троє аспірантів.

Поширення програми буде зосереджене передусім на повному курсі української мови (три роки) та на аспірантському рівні програми.

Праця програми українознавчих дисциплін, а вже зокрема її поширення, були б неможливі без жертвенної співпраці голови Відділу слов'янських мов та літератур, проф. Ніколи Моравчевіча — ученого сербського походження. Він ставиться до програми з великою увагою та відданістю, і часто доводиться йому боротися з університетськими властями за її здорове зростання.

М.К.

Створено комітет в справі кандидатури Роналда Реґена на президента

Вашінґтон. — У середу 7-го березня, створено комітет для збирання фондів на передвиборчу кампанію колишнього консервативного республіканського каліфорнійського губернатора Роналда Реґена на пост президента ЗСА, хоча сам Реґен ще формально не заявив, що в 1980-му році кандидуватиме на цей пост.

Головою комітету є республіканський сенатор Пол Лаксалт із Невади, а всіх членів є 365, між ними чотири члени кабінету колишнього президента Джералда Форда: секретар скарбу Вілліям Саймон, секретар сільського господарства Ерл Батц, секретар внутрішніх справ Стенлі Гетавей і секретар здоров'я, освіти і суспільної опіки Каспар Вайнберґер. Інші члени комітету — це сенатори, конґресмени, політичні діячі, бизнесмени та інші.

Повідомляючи про створення комітету, сен. Лаксалт підкреслив, що його склад вказує, що Реґен має загальну підтримку серед республіканців, а не тільки в консервативних колах.

Як відомо, на Крайовій конвенції Республіканської партії в 1976-му році Реґен був найповажнішим суперником тодішнього президента Форда на номінацію і програв тільки різницею 70-ох делеґатських голосів.

Спостерігачі вказують, що найбільшою перешкодою для Реґена — це його вік, бо йому вже минуло 68 років. Але його прихильники стараються применшити важливість цього фактора.

З республіканців вже формально проголосили свої кандидатури на президента колишній тексаський губернатор Джон Коннелі, Конґресмен Филип Крейн із Іллиной та Бенджамин Фернандез із Каліфорнії.

Іранські жінки...

(Закінґення зі стор. 1)

нень Хомейні. Призначений ним прем'єр-міністер Меґді Базарган вже кількакратно грозив, що зрезиґнує, бо Революційний Комітет, яким безпосередньо кермує Хомейні, дуже обмежує повновласті уряду Базарґана і на власну руку переводить арешти, засуди та розстріли колишніх старшин і урядовців за влади шаха Мохаммеда Рі-зи Паґлеві. За останніх кільканадцять днів члени Революційного Комітету розстріляли 62 особи.

Зростає невдоволення теж з факту, що під час загального референдуму, що має відбутися 30-го березня, іранці матимуть змогу голосувати тільки над тим, чи бажають встановлення „ісламської республіки", чи привернення монархії. Лібералі, марксисти і навіть деякі мусулманські провідники, наприклад, Аятолла Шарят-Мадарі з міста Кум, яке є релігійним центром Ірану, твердять, що населення повинно теж мати змогу вирішувати, чи бажають, щоб Іран був „демократичною республікою", чого не бажає Хомейні.

ПЕРМАНЕНТНЕ...

(Закінчення зі стор. 2)

ники будуть із тутешніх людей, то будуть правити згідно з місцевими правами й законами". (А кты южной и Западной России, том 9, ст. 445).

Іменем царя московські воєводи в Переяславі запевняли, що Олексій Михайлович вільності українські буде шанувати і їх ще „преумножить". Що з цього вийшло, переконався український уряд незабаром. Коли наступник Хмельницького гетьман Іван Виговський підписався в листі до царя як „вірний підданий", то з Москви поставили вимогу, щоб гетьман підписував надалі свої письма до царя, як „вічний підданий". Цей режим, що загрожував українському народові, назвав Виговський „московською залізною неволею".

Хоча цар не рішився послати московських воєвод в українські городи (крім Києва), однак цей плян не сходив з політичного кону. Втручання Москви до справ Української Козацької Республіки викликало збройні конфлікти. Щоб залушити „шатость черкас" (українців у Москві називали в той час „черкасами") вирішено в Кремлі помиритися з польським королем і розділити Україну між Польщею і Московщиною по лінії Дніпра 1667 року. (Договір в Андрусові). Цар зобов'язався допомагати своїм військом полякам підкорити Правобічну Україну Польщі. Так цар зломив своє слово, що не віддасть Української держави (вона мала назву „Військо Запорізьке") під польське панування.

Найтяжче відчула Україна це московське віроломство тим, що під фанатичну владу католицької Польщі віддано більшу частину православної України від Дніпра й до Карпат. Совєтська „партійна наука" не має ніякого права називати Переяславську раду „добровільним приєднанням України до централізованого Московського царства. Наслідки Андрусівського Договору тривали аж до 1793 року: тоді стався другий розділ території Польського Королівства: Київщину, Поділля й Волинь взято „під високу руку" цариці Катерини II. Катерина ще 1764 року скасувала куцу автономію України на чолі з гетьманом Кирилом Розумовським, а 1775 року звеліла знищити автономію Війська Запорізького. Це все були етапи „добровільного входження" України в централізовану царську державу.

Теперішні володарі совєтської імперії не згадують про кривди й криваві насильства, які чинили царі українському народові. Навпаки, вони фальшивою пропагандою намагаються прикрасити російський імперіялізм словами про „щастя навіки разом" і всякими ювілейними торжествами.

„Партійна наука", щоб доказати „єдність", не побоялася поставити себе в смішне положення: так, у Києві має вийти в першому кварталі 1979 року книжка авторки Р. А. Старовойтової: „Етническая географія Украинской СССР". (Гематологические исследования). Старовойтова досліджує „системи крови" української людности і доказує „генетичну спорідненість трьох східньослов'янських народів" та відкидає „расистські вигадки українських буржуазних націоналістів". (Новые книги СССР, I, 1979).

Ця книжка мабуть має зв'язок з 325-ми роковинами „возз'єднання": „єдинокровність" мусить зміцняти централізовану державу. Совєтські пропагандисти не хочуть знати, що раса (породи) не має впливу на національну приналежність і свідомість. М. Гоголь був патріотом царської Росії, але визнавав теорію польського еміґранта Духінського, котрий твердив, що росіяни належать до „туранської раси". Лорис-Меліков, вірменин, був головою російського уряду за царя Олександра II і був російським патріотом, як і Олександер Безбородько, що 20 років керував закордонною політикою царської імперії за влади Катерини II: він був „расовий українець". Джугашвілі-Сталін не належав до „єдинокровних східніх слов'ян", а корсиканець Наполеон Буонапарте мабуть генетично відрізнявся від французів. Але обидва були: один російським, а другий — французьким патріотом. Буває й інакше: Олександер Русов (1847-1915), його батько був із Костроми над Волгою, а його дружина Софія (1856-1940), із шведського роду Ліндфорс, — були визначними діячами українського національного відродження.

Пам'яті сестри Саломії (Бердар), ЧСВВ

1-го лютого ц. р. померла нагло на удар серця сестра Саломія (Стефанія Бердар), ЧСВВ, у Коговзі, Н. Й., на 64-му році життя, і на 50-му в Чині СС Василіянок. Покійна була одна з ювіляток, яка відзначала б цього літа 50-ліття в Чині.

Народжена в Вотервліті, Н. Й., Сестра Саломія вступила до Чину 14-річною дівчиною. В Чині сповняла різні обов'язки, головно як вчителька в українських парохіяльних школах в Честері, Гемтрамку, при сиротинці св. Василя, Чікаго, Ню Кенсінгтоні і Коговзі. Була також магістром новичок в матірнім домі, академічним деканом в Менор Джуніор коледжі, генеральною секретаркою в Генеральнім Заряді, і на протязі років перебувала в Канаді при адміністрації Сестер Місіонерок Християнської Любови. Поміж 1975 і 1979 роками була вчителькою в школі свв. Петра і Павла в Коговзі, Н. Й.

Хоча слабовитого здоров'я, вже кілька років Сестра Саломія не жалувала труду та зужила всіх сил, щоб якнайкраще служити Богові, українському народові і Чинові і совісно виконувати призначені їй обов'язки.

Похоронні відправи при співучасті духовенства, Сестер, родини і знайомих Покійної відбулись 5-го лютого ц. р., при співслужінні о. митрата Степана Тиханського, адміністратора, о. Константина Бердара, рідного брата покійної сестри Саломії і о. монс. Степана Кнапа. Прощальне слово українською мовою виголосив о. адміністратор, а англійською мовою о. Кнап. Під час відправ співав хор сестер. Тлінні останки Покійної Сестри Саломії похоронено на цвинтарі Сестер у Факс Чейсі.

Н. Н.

Павло Плішка в опері „Дон Карльос"

(З нагоди виступу в Метрополітальній опері)

Кожен співак, як і кожна людина, має у житті свою велику мрію. Такою мрією співака-баса, це керування ролі короля Еспанії, Филипа II, в опері Дж. Верді „Дон Карльос". Ця довжелезна, п'ятигодинна опера, що конкурує довжиною з найбільшими операми Ваґнера, оперта на відомій і славній драмі німецького письменника Фр. Шіллера. Вона належить до ряду т. зв. гранд-опер і є одною із найкращих та найвизначніших опер геніяльного Верді.

Мрія співака про виступ у ролі могутнього еспанського короля, пов'язана з одним дуже важливим чинником. А саме якби осередньою точкою всієї опери, це спів, що позначається найкращою басовою арією, себто є арією арій цілого басового репертуару. Тому й недивно, що українського роду бас, Павло Плішка, якого наше громадянство знає дуже добре, як із виступів на наших концертах так і з радіових передач, а то і з самих вистав Метрополітальної опери, теж леліяв цю ж саму мрію і приготовлявся до цієї ролі довго і дуже послідовно. Він уже навіть зробив якби генеральну пробу до виступу в Метрополітальній опері, співаючи її торік із замітним успіхом в Канаді, в Торонто. Самозрозуміло, що ми очікували і заздалегідь раділи, що Плішка заспіває у Метрополітальній опері на прем'єрі „Дон Карльоса". Та однак зайшла дуже прикра і розчаровуюча несподіванка, бо на прем'єру і ще декілька вистав заанґажовано відомого болгарського баса, Николая Ґяурова, який співав цю ролю вже десятки разів на сценах різних театрів. І це сталось хоча Плішка далеко кращий від Ґяурова, — як це можна було прорeчисто ствердити, слухаючи обох співаків у цій самій ролі, — як барвою голосу так і свободою емісії звуку, а дальше віддихом, високими тонами, безпосередністю музичного фразування, внутрішнім переживанням та взагалі цілісністю мистецької креації. І хоча Плішці не було дано співати перші вистави, в нього шляхетний, зрівноважений та опанований характер. Він не попадає у чорну журбу з тієї причини, не чинить трагедії із цього. Він бо знає одне: до нього прийдуть і його попросять узяти цю ролю, бо вона виїмкова і в цілому світі немає багато басів, що були б в змозі належно і успішно виконати її. Плішка ж нині безконкуренційний і ніякого баса не можна брати поважно під увагу, як його суперника; крім хіба одного. А це молодого баса київської опери, що зветься Анатоль Кочерга. Бо найправдоподібніше від часів революції такого баса і мистця в Україні не було. Проте це ще покищо історія майбутнього.

Отже на 7-го березня ц. р. Плішка доказав, що він є таким, яким є: безконкуренційним. Виступ його в ролі короля Филипа був прекрасним і одноразовим успіхом, який безсумніву підкорив кожного слухача. Такої креації, а особливо такого співу не забувається довго, може ніколи. Гра його, як актора була продумана і вистудійована до найменших подробиць. А голос його плив вільно, без найменшого здушування та лився свобідно, як водопад Ніяґари. І славнозвісна арія його „Вона мене ніколи не кохала", була сповнена глибокої турботливої медитації, людського болю, королівської журби та кохання — без надії. Це був самоцвіт оперового співу і за нього одержав Плішка вповні заслужену нагороду: найбільше оплесків і викликів „браво" з цілого вечора припало йому. Існує тільки одна невеличка заввага, а саме, коли б в арії, де повторюється фраза „Дорміро" („Спатиму"), була проспівана пяніссімо, — а Плішка це без труду може зробити, — успіх арії був би ще більший. Його наприкінці: „Вона мене ніколи не кохала" віддане саме в пяніссімо, чого він перед тим ніколи не чинив, доказує, що Плішка це дуже вдумливий і працьовитий співак, що все додає нові лаври до свого вінка слави.

Диригував із відчуттям стилю, та місцями загрімко Джеймс Левайн. Якщо йдеться про співаків, то в дійсності, можна брати під увагу, як рівнорядного голосового співтовариша Плішки італійського тенора Джузеппе Джакоміні в ролі Дон Карльоса. Всі інші звучали підрядно. Навіть зірки, такої величини, як Мерилен Горн, що — нечувана річ між співаками — співала перлину опери, свою арію: терцію нижче. Не робив глибшого враження і баритон Терил Мілнес у ролі Родріґа, бо його чистота інтонації не є ніколи певною. Навіть італійське сопрано Рената Скотто, в ролі королеви, голосово вже не є на височині, бо голос, головно вгорі, хитається. Однак, як інтерпретаторка, вона надзвичайна. Був тут, цим разом, навіть дебют грецького баса, в епізодичній, але не маловажній ролі, Великого інквізитора, Димитрія Кавракоса. Дебют удався.

На цей сезон вистави на „Дон Карльосі" закінчені. Отже на наступний сезон, якщо хтось із наших оперових звеличників бажав побувати на цій опері, треба уже спочатку сезону старатись про квитки.

Теодор Терен-Юськів

ЛІТЕРАТУРНА ...

(Закінчення зі стор. 2)

висловився Первомайський, — бо ця „казенна", призначена москалями для української літератури, не вистачає для клясичних чи чужинецьких добрих творів. Це теж іще одна втеча від огидних і всім набридлих „колгоспних", чи „виробничих" романів...

На кінець доповідач заявив, що це його остання доповідь про підсовєтську літературу, бо інакше він мусів би повторятися. На запитання, чи може візьметься тепер за обговорення „еміграційної" літератури, відповів, що це „небезпечно", бо зразу багато авторів образилися б на критика. Тож він стримується.

Розмови на літературні „болячки" зокрема щодо питання „еміграційної літератури" були б велися довше, коли б не пізня пора. Маємо гіркий досвід, що наші „огляди книжкових появ" відмовлялися друкувати наші часописи, бо, мовляв, „деякі автори образяться..." Але про те, що наша література занидіє, коли не буде критики, — ніхто не думає.

Український Народний Союз
проголошує
ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ
потребуючим студентам
на академічний рік 1979-80

Стипендії будуть признані Стипендійною Комісією УНСоюзу студентам визнаних університетів і каледжів, які є членами УНСоюзу щонайменше два роки, на основі:

1. Фінансової потреби;
2. Студійних досягнень (оцінок);
3. Активности в українському громадському, а зокрема студентському житті.

Подання про стипендії, на формулярах, що їх можна набути в Головній Канцелярії УНСоюзу, слід вносити до **31-го березня 1979 року**, на адресу:

Ukrainian National Association
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

УВУ відзначив міністра Н. Кафіка

У п'ятницю, 16-го лютого ц.р. Український Вільний Університет у Мюнхені відзначив почесним докторатом федерального міністра багатокультурности Канади Нормана Кафіка. Нагороджено його за видатні заслуги в ділянці прав етнокультурних меншин Канади, за фінансову допомогу очолюваного ним міністерства у заснуванні Катедри Українських Студій при Торонтському університеті, за відважну оборону людських і національних прав народів, уряди яких підписали Універсальну декларацію прав людини й акти Гельсінкських домовлень. Нарешті, відзначено його як канадця українського роду і людину виняткових провідницьких здібностей, бо все починається від людини і довершується людиною.

Активну участь у цій події взяли члени Федерації Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців — І. Бардин, В. Болюбаш, О. Винницький, Ю. Данилів, Я. Келебай, І. Шумська-Мороз, П. Потічний, С. Радчук, Л. Тяжкий.

У вщерть заповнену університецьку залю увійшов ректор і професори акту промоції. Серед присутніх у залі були д-р Ф. Піркл, міністер праці і соціяльних справ, що водночас заступав уряд Баварії і його президента, д-ра г. к. Ф. О. Штравса та представник уряду федеральної республіки Німеччини Ґ. Фукс. Прелат Ф. Мілер репрезентував мюнхенського кардинала Й. Ратзінґера. Крім згаданих достойників, були присутніми дорадники міністерств д-р Г. Вакербавер і д-р Г. Сінґбартл. Присутньою була теж дружина канадського амбасадора до Німеччини пані І. Голстед. Слід також згадати присутність японського консула С. Кнасе і консула Монако д-ра А. Ліґля. Протопресвітер П. Дубицький заступав Владику Ореста, а канонік С. Дмитришин - Владику Платона. Представниками українського організованого життя в Німеччині були мгр А. Мельник і ред. С. Мудрик. Були теж представники поляків, балтійських народів, румунів і словаків. Ректор В. Янів привітав представників урядів, церков, організацій і всіх присутніх у залі та виголосив доповідь на хвалу Відзначуваного.

(Зліва): Норман Кафік, федеральний міністер багатокультурности Канади та проф. д-р Володимир Янів, ректор УВУ

Канадська делеґація. Стоять (зліва): Ігор Бардин, Володимир Болюбаш, Юрій Данилів, пані Голстед, Остап Винницький, міністер Н. Кафік, пані Кафік, Ірина Мороз, Сергій Радчук та Ярема Келебай

У своїй доповіді ректор підкреслив важливість академічної університецької свободи і значення нашого університету, як центру інтелектуальної думки у вільному світі. Водночас ректор висловив признання Канаді за її глибоке розуміння культурних потреб і прав етнічних меншин країни, зазначаючи, що це розуміння узмістовлюється в політиці багатокультурности, що її очолює міністер Н. Кафік. Треба додати, що наш університет недавно відзначив був почесним докторатом канадця українського роду Івана Яремка за його вклад у сферу прав людини. Відзначення обидвох мислителів не випадкові; це лише вказує на загальну позицію, яку українці зайняли в Канаді. Це водночас віддзеркалює загальні прямування українського народу в Україні. З особливим наголошенням ректор згадав про виступ міністра Кафіка на форумі Београдської Конференції. Тут він недвозначно з'ясував позицію Канади щодо прав людини і вказав на недодержання й надуживання Совєтським Союзом Гельсінкських домовлень у царині прав людини. В одному із своїх виступів міністер заступився за Київську Гельсінкську Групу і став в обороні її членів, М. Руденка, О. Тихого, М. Мариновича і М. Матусевича. За ці й інші заслуги складаємо Відзначуваному глибоку вдячність і надаємо йому найвищий академічний ступінь почесного доктора. Відзначуючи міністра, висловлюємо водночас признання урядові Канади і її етнополітиці.

Приймаючи високе відзначення, у свою чергу, міністер Н. Кафік висловив щиру подяку університетові за честь, якою ця інституція високого навчання нагороджує його сьогодні. Він склав подяку представникам німецького урядів за притулок і піклування УВУ. З почуттям скромности й серйозности міністер ствердив, — наскільки йому відомо — сьогоднішня подія є пов'язана з його діяльністю у питаннях прав людини і зусиль на користь етнокультурних спільнот світу. Але „зробити менше ніж я зробив у цій сфері було б зрадою мого людського зобов'язання у відношенні до тих, яких становище у боротьбі за свободу, справедливість і рівність, вимагає нашої беззастережної і невідхильної підтримки". „Ми можемо бути схильні зайняти мовчазну позицію, — продовжував міністер, — у почутті нашого комфорту і безпеки, але неподільний зв'язок існує між нами — зв'язок між тими, що є вільними і тими, що змагаються за волю. Сила інтелекту, вільних ідей й ідеалізму є справді сильніші за меч. Ваш дух і рішучість становлять джерело надхнення і приклад для всіх нас. Українці зокрема вдячні за ваші зусилля, бо їхня культура й цінності находяться під особливим наступом", — продовжував міністер. „Як канадці українського роду, маємо окремі зобов'язання зберегти ці вартості для наших дітей і майбутности. Керуючись такими зумовленостями й міркуваннями, українська спільнота в Канаді наспільно з національним федеральним урядом заснували Катедру Українських Студій при Торонтонському університеті. Ми теж заснували Інститут Українських Студій в Едмонтоні і ряд інших інституцій, завданням яких є передати соціяльну спадковість українського народу. Ці зусилля доповнюють загальні цілі УВУ, і нам приємно, і ми горді, що можемо бути частиною цієї праці". Темою дальшої доповіді були філософські роздумування над питанням прав людини в загальному, сучасний стан здійснювання тих прав у тоталітарних і демократичних державах та перспективи праворозвитку і правозахисту у світі. Цитуючи слова Солженіцина, „оборона індивідуальних прав досягнула таких скрайностей, що спільнота як цілість залишається безборонною проти певних індивідів. Настав час для Заходу обороняти не так права людини, як людські зобов'язання". Цілісна доповідь залишила глибоке враження на слухачів, і вона заслуговує на окрему увагу і студії.

На закінчення першої формальної частини, представники баварського і федерального урядів склали привіти і ґратуляції міністрові, при чому висловили радість, що така подія і відзначення такої людини відбувається у привітній Німеччині. Вони водночас підкреслили міжнародну величину УВУ не тільки для української культури, але загальної культуротворчої скарбниці. Першу частину закінчено перекускою і склянкою вина порядком самообслуги і вільного знайомлення і спілкування. Увесь святковий церемоніял фільмувала німецька телевізійна фірма. Важливіші частини промоції передано телевізійною сіткою в рамках новин дня країни.

Увечері відбувся бенкет в одному з найкращих готелів Мюнхену. Крім запрошених місцевих гостей, на гостину прибув Іван Голстед, канадський амбасадор з дружиною. Бенкет відкрив оборонець Ігор Бардин. Грімким „Многая літа" і „Ґавдеамус" вшановано міністра та його симпатичну дружину. Під час бенкету д-р Ю. Данилів, голова Федерації, склав привітання німецькою мовою, а д-р С. Радчук привітав міністра Н. Кафіка від Комітету Українців Канади. Мгр А. Мельник привітав міністра від українських організацій Німеччини. Свою радість і ґратуляції висловив Відзначеному канадський амбасадор. Відвзаємнюючись, міністер подякував гостям за їхню участь у бенкеті та дав короткий виклад про етнічну різноманітність народу Канади. Згодом попрошено до слова ректора В. Янева. Під кінець вечері, керівник програми відчитав низку привітів. Телеграмні або письмові привіти одержано від СКВУ, КУК (Торонто), УНО, обидвох Владик Східньої Канади, о. митрата Івана Татарина, міністра Івана Яремка, міністра багатокультурности Альберти Г. Шміда та багатьох організацій й індивідуальних приятелів.

Гостина продовжувалась далеко позапівніч у піднесеній і веселій атмосфері. Міністер підходив до кожного столу, щоб особисто познайомитись з людьми. Безпосереднє індивідуальне знайомлення викликало ще більшу радість серед присутніх. Академічний дух володів кожною людиною. Амбасадор також підходив до гостей і нав'язував з ними розмову. Люди переживали своєрідне перетворення. Наука направду єднає людей. Вона є внутрішнім світлом самопізнання, самоствердження і маяком на дорозі життя людини і дійсної нації.

Володимир Болюбаш

